

(Чланови усвојени под споразумом ЕС/Еуратом споразумом, чије објављивање је обавезно)

ДИРЕКТИВЕ

ДИРЕКТИВА 2007/2/ЕС ЕВРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА И САВЕТА

14. марта 2007. године

Успостављање инфраструктуре просторних информација у Европској заједници (INSPIRE)

ЕВРОПСКИ ПАРЛАМЕНТ И САВЕТ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ,

Узимајући у обзир Споразум о успостављању Европске уније, поготову члан 175(1) тог документа,

Узимајући у обзир предлог Комисије,

Узимајући у обзир мишљења Европске комисије за економију и социјална питања ⁽¹⁾,

Након спроведених консултација са Комисијом за регионе,

Поступа у складу са процедуром наведеном у члану 251 Споразума, на основу прикљученог текста, одобреног од стране Споразумне комисије дана 17. јануара 2007. године ⁽²⁾

Према којима:

(1) Политика Заједнице о животној средини мора се усмеравати ка заштити исте, узимајући у обзир разноликост ситуација у различитим областима друштвених заједница. Осим тога, подаци (укључујући и просторне податке) су потребни за формулисање и примену овакве политике као и формулисање и примену других облика политике Заједнице, где се морају интегрисати услови за очување животне средине у складу са чланом 6 овог Споразума. У циљу омогућавања такве интеграције, неопходно је успоставити одговарајућу координацију између корисника и пружалаца података, како би се омогућило

комбиновање података и сазнања из различитих области.

- (2) Шести акциони програм о животној средини, усвојен Одлуком бр. 1600/2002/ЕС Европског парламента и Савета 22. јула 2002. године ⁽³⁾, захтева усмеравање пуне пажње на интегрисани начин развијања политике Заједнице, узимајући у обзир постојеће регионалне и локалне разлике. Постоји низ проблема везаних за доступност, квалитет, организацију и размену просторних података, потребних за испуњење циљева наведених у програму.
- (3) Проблеми везани за доступност, квалитет, организацију и размену просторних података заједнички су у већем броју политичких система, те се јављају на разним нивоима државне управе. Решавање ових препрека изискује примену мера усмерених ка размени, приступу и коришћењу интероперабилних просторних података и сервиса за просторне податке широм различитих нивоа државне управе и широм различитих сектора. Због тога је потребно успоставити инфраструктуру просторних података у Заједници.
- (4) Инфраструктура за просторне податке у Европској Заједници (INSPIRE), треба да подржи израду политике везану за одредбе и активности које могу бити од директног или индиректног утицаја по средину.
- (5) INSPIRE треба заснивати на инфраструктурама за просторне податке установљених од стране држава чланица, који су учињени компатибилним са општим правилима имплементације и проширени мерама на нивоу Заједнице. Ове мере треба да обезбеде да су инфраструктуре за просторне податке у државама чланицама компатибилне, те да се могу користити унутар Заједнице и у међудржавном контексту.

⁽¹⁾ ОЈ С 221, 8.9.2005. стр. 33

⁽²⁾ Мишљење Европског Парламента 7. јуна 2005. године (ОЈ С 124 Е, 25.5.2006, стр. 116), општи став Савета 23. јануара 2006 (ОЈ С 126 Е, 30.5.2006 стр. 16) и став Европског Парламента 13. јуна 2006 (још увек необјављеном у Службеном Гласнику). Одлука Савета 29. јануара 2007. године и законодавна резолуција Европског Парламента 13. фебруара 2007. године (још увек необјављене у Службеном Гласнику).

⁽³⁾ ОЈ L 242, 10.9.2002, стр. 1

- (6) Инфраструктуру за просторне податке у државама чланицама треба успоставити на такав начин да се подаци на најадекватнијем нивоу складиште, дистрибуирају и одржавају; да је могуће комбиновати просторне податке из различитих извора широм Заједнице на конзистентан начин, као и да је већем броју корисника и апликација омогућена њихова размена; да је могућа размена просторних података прикупљених на једном нивоу државне управе између више разних државних институција; да се приступ просторним подацима не ограничава на начин који би спречио њихово интензивно коришћење; да је могуће пронаћи доступне просторне податке, да се омогући процена њихове погодности намени и да је могуће сазнати услове за њихово коришћење.
- (7) Постоји степен преклапања између просторних података наведених у овој Директиви и података наведених у Директиви 2003/4/ЕС Европског парламента и Савета од 28. јануара 2003. године, везано за јавни приступ подацима о животној средини ⁽¹⁾. Ова Директива не треба да представља преседан Директиви 2003/4/ЕС.
- (8) Ова Директива не утиче на Директиву 2003/98/ЕС донету од стране Европског парламента и Савета, дана 17. новембра 2003, у вези са поновним коришћењем података јавног сектора ⁽²⁾, чији циљеви допуњују циљеве у овој Директиви.
- (9) Постојање ове Директиве не утиче на постојање или власништво интелектуалне својине државних органа.
- (10) Успостављање INSPIRE представљаће додатну вредност и такође ће имати користи од других иницијатива Заједнице као што је Регулатива Савета (ЕС) бр. 876/2002, на дан 21. маја 2002. године, успостављајући Заједнички Галилео Пројекат ⁽³⁾, и комуникација са Комисијом Европског парламента и Савета на тему „Глобални надзор животне средине и безбедности (GMES): Успостављање GMES капацитета до 2008 (акциони план у периоду од 2004. до 2008. године)“. Државе чланице треба да размотре коришћење података и услуга као резултате Галилео-а и GMES-а, како ови буду постајали доступни, поготову оне везане за временске и просторне референце Галилео-а.
- (11) Многе иницијативе спроводе се на нивоу држава или Заједнице, како би се просторни подаци прикупили, хармонизовали, и на одговарајући начин организовали за дистрибуцију или коришћење. Такве иницијативе могу бити успостављене захваљујући законским одредбама Заједнице, као што је Одлука Комисије 2004/479/ЕС, дана 17. јула 2000. године о имплементацији Европског регистра емисије загађења (EPER), у складу са чланом 15 Директиве Савета, везане за спречавање загађења и контролу (IPPC) ⁽⁴⁾ и Регулативе (ЕС) бр. 2152/2003 Европског парламента и Савета, 17. новембра 2003. године, везане за надзор интеракције између шума и животне средине унутар Заједнице (акцент на шуму) ⁽⁵⁾, у оквиру програма које финансира Заједница (нпр. Copine покривач земљишта, Европски информациони систем за политику транспорта) или може потицати од иницијатива спроведених на државном или регионалном нивоу. Ова Директива ће се искључиво надовезивати и допуњавати такве иницијативе, пружајући оквир који ће омогућити њихову интероперабилност, али ће се такође изграђивати и на основу постојећих искустава и иницијатива уместо дуплирања већ обављених радова.
- (12) Ова Директива односиће се на просторне податке у поседу или у име државних органа, као и на коришћење просторних података од стране државних органа у току обављања њихових јавних задатака. Под одређеним условима међутим, Директива ће се такође односити и на просторне податке у поседу физичких и правних лица а не искључиво државних органа, под условом да та физичка или правна лица поднесу одговарајући захтев.
- (13) Ова Директива не дефинише услове за прикупљање нових података, нити за пренос тих података Комисији, пошто су питања те природе регулисана другим законским одредбама везаним за животну средину.
- (14) Имплементација државних инфраструктура треба да буде прогресивна и, у складу са тим, различитим сегментима просторних података обрађених овом Директивом треба доделити различите степене приоритета. Током имплементације треба узети у обзир степен до којег су просторни подаци потребни за широк дијапазон примена у различитим областима политике, затим степен приоритета акција које су обезбеђене у оквиру политика Заједнице, којима су неопходни хармонизовани просторни подаци и од већ начињеног напретка у оквиру процеса хармонизације које су спровеле државе чланице.
- (15) Губитак времена и ресурса потрагом за постојећим просторним подацима или током процеса доношења одлука да ли се подаци могу користити за одређене сврхе, представљају главну препреку на путу потпуног коришћења доступних података. Због тога је потребно да државе чланице обезбеде описе доступних сетова просторних података и сервиса, у облику метаподатака.
- (16) Пошто широк дијапазон формата и структура организовања и дистрибуције просторних података у Заједници успорава ефикасно формулисање, имплементацију, надзор и процену законодавства Заједнице које утиче на животну средину на директан или индиректан начин, потребно је обезбедити одговарајуће имплементационе мере, како би се омогућило коришћење података из различитих извора широм држава чланица. Мере

⁽¹⁾ OJ L 41, 14.2.2003, стр. 26

⁽²⁾ OJ L 345, 31.12.2003, стр. 90.

⁽³⁾ OJ L 138, 28.5.2002, стр. 1

⁽⁴⁾ OJ L 192, 28.7.2000, стр. 36

⁽⁵⁾ OJ L 324, 11.12.2003, стр. 1 Регулатива измењена Регулацивом (ЕС) бр. 788/2004 (OJ L 138, 30.4.2004, стр. 17).

треба дефинисати на такав начин да се омогући интероперабилност сетова података, а државе чланице су дужне да обезбеде да су сви подаци, неопходни за сврхе постизања интероперабилности, доступни, под условима који не ограничавају њихову употребу за те сврхе. Правила имплементације треба заснивати, где је могуће, на међународним стандардима, а све ово не би смело да резултује претераним трошковима по државе чланице.

- (17) Мрежни сервиси су неопходни за размену просторних података између различитих нивоа државне управе унутар Заједнице. Такви мрежни сервиси треба да омогуће откривање, трансформацију, преглед и download (преузимање) просторних података, за позивање просторних података преко сервиса електронске трговине. Сервиси мреже треба да функционишу у складу са опште прихваћеним спецификацијама, задовољавајући минималне критеријуме перформанси, како би се обезбедила интероперабилност инфраструктура успостављених у државама чланицама. Мрежни сервиси такође треба да имају техничке могућности да државна управа стави на располагање своје услуге и сетове података.
- (18) Извесни сетови просторних података и сервиси од значаја за политике Заједнице које директно или индиректно утичу на животну средину држе и са њима раде треће стране. Из тог разлога, земље чланице треба да понуде трећим странама да допринесу националним инфраструктурама, под условом да се кохерентност и лакоћа коришћења просторних података и сервиса просторних података које покривају те инфраструктуре не нарушавају.
- (19) Искуство држава чланица показује да је за успешну имплементацију инфраструктуре просторних информација значајно да се минималан број сервиса стави на располагање јавности бесплатно. Државе чланице дакле треба да ставе на располагање, као минимум и бесплатно, сервисе за претраживање и, под одређеним специфичним условима, преглед сетова просторних података.
- (20) У циљу помоћи интегрисању националних инфраструктура у INSPIRE, државе чланице треба да обезбеде приступ својим инфраструктурама преко геопортала Заједнице, којим управља Комисија, као и преко свих приступних тачака за које саме одлуче да их воде.
- (21) Да би се информације са различитих нивоа јавних институција учиниле доступним, државе чланице треба да уклоне практичне препреке на које се наилази у односу на јавне институције на националном, регионалном и локалном нивоу при обављању њихових јавних задатака који могу имати директан или индиректан утицај на животну средину.
- (22) Јавне институције морају имати неометан приступ релевантним сервисима просторних података у

спровођењу својих јавних задатака. Такав приступ се може осујетити ако зависи од појединачних ad hoc договора између јавних институција сваки пут када је приступ неопходан. Државе чланице треба да предузму неопходне мере на уклањању оваквих практичних препрека за заједничко коришћење података, користећи на пример претходне договоре између јавних институција.

- (23) Када јавна институција обезбеђује сетове и сервисе јавних података другој јавној институцији у истој држави чланици за потребе извршења обавеза извештавања по законској регулативи Заједнице у вези са животним окружењем, дотична држава чланица има слободу да донесе одлуку да ти сетови и сервиси просторних података неће бити предмет било какве наплате. Механизми заједничког коришћења сервиса и сетова просторних података од стране владине и друге јавне администрације и физичких и правних лица која обављају јавне административне функције у складу са националним законом треба да узму у обзир заштиту финансијске одрживости јавних институција, нарочито оних које имају дужност да прикупљају приходе. У сваком случају, све наплаћене накнаде не треба да превазилазе трошкове прикупљања, израде, репродукције и дистрибуције заједно са реалним повраћајем на инвестиције.
- (24) Обезбеђивање мрежних сервиса треба спровести у складу са принципима који се односе на заштиту личних података, у складу са Директивом 95/46/ЕЦ парламента и Савета Европе од 24. октобра 1995. године о заштити појединаца у смислу обраде личних података и о слободном кретању таквих података ⁽¹⁾.
- (25) Оквири за размену просторних података између јавних институција којима Директива намеће дужност да деле податке треба да су неутрални у смислу таквих јавних институција у оквиру државе чланице, а такође и у односу на институције Заједнице. Како институције и тела Заједнице често морају интегрисати и приступати просторним информацијама из свих држава чланица, мора им бити омогућено да приступе и користе просторне податке и сервисе просторних података у складу са хармонизованим условима.
- (26) У смислу стимулисања развоја услуга са додатом вредношћу од трећих страна за потребе како јавних институција тако и јавности, неопходно је омогућити приступ просторним подацима који превазилазе административне или националне границе.
- (27) Ефективна имплементација инфраструктура за просторне информације захтева координацију свих који имају интерес за успостављање таквих инфраструктура, било као даваоци доприноса или корисници. Из тог разлога је потребно успоставити одговарајуће структуре координације које се шире на различите нивое владе и узимају у обзир

⁽¹⁾ ОЈ L 281, 23.11.1995., стр. 31, Директива уз измене према Регуллативи (ЕЦ) Бр. 1882/2003 (ОЈ L 284, 31.10.2003., стр. 1).

расподелу овлашћења и одговорности у оквиру држава чланица.

- (28) Да би се извукле користи од врхунских достигнућа и конкретног искуства у области информационог инфраструктура, прикладно је да мере неопходне за имплементацију ове Директиве добију подршку међународних стандарда и стандарда које усвајају Европска тела за стандардизацију у складу са процедуром наведеном у Директиви 98/34/ЕС Европског парламента и савета од 22. јуна 1998. године која приказује процедуру за пружање информација у области техничких стандарда и прописа ⁽¹⁾.
- (29) Како Европска еколошка агенција, успостављена Регулаторном Саветом (ЕЕС) Бр. 1210/90 од 7. маја 1990. године о Успостављању Европске еколошке агенције и Европске мреже за еколошке информације и посматрања ⁽²⁾, има задатак да Заједници пружи објективне, поуздане и компарабилне еколошке информације на нивоу заједнице и има за циљ да, између осталог, побољша токове еколошких информација од значаја за политику међу државама чланицама и институцијама Заједнице, па би требало да активно допринесе спровођењу ове Директиве.
- (30) Према тачки 34 Међуинституционалног споразума о бољем законодавству ⁽³⁾, државе чланице се подстичу да, самостално и у складу са интересима заједнице, израђују табеле које у највећој могућој мери илуструју корелацију између ове Директиве и мера транспонована и да их ставе на јавни увид.
- (31) Мере неопходне за имплементацију ове Директиве треба применити у складу са Одлуком Савета 1999/468/ЕС од 28. јуна 1999. године која наводи процедуре за спровођење извршне власти поверене Комисији ⁽⁴⁾.
- (32) Посебно, Комисија треба да буде овлашћена да прилагоди опис постојећих тема података наведених у Анексима I, II и III. Како су такве мере општег опсега и усмерене су на мењање не-есенцијалних елемената Директиве, њих треба усвојити у складу са регулаторном процедуром уз разматрање наведено у члану 5а Одлуке 1999/468/ЕС.
- (33) Комисија би такође требало да буде овлашћена да усвоји правила имплементације у којима се наводе техничке карактеристике за интероперабилност и хармонизацију сетова и сервиса просторних података, правила која усмеравају услове који се односе на приступ овим сетовима и сервисима, као и правила која се односе на техничке спецификације и обавезе мрежних сервиса. Како су

такве мере по свом опсегу опште и намењене допуни ове Директиве додавањем нових не-есенцијалних елемената, њих треба усвојити у складу са регулаторном процедуром уз разматрање наведено у члану 5а Одлуке 1999/468/ЕС.

- (34) Припремни радови на одлукама које се односе на спровођење ове Директиве и на будући развој INSPIRE-а захтевају континуалан надзор над имплементацијом Директиве и редовно извештавање.
- (35) Како циљ ове Директиве, конкретно успостављање INSPIRE-а, не може бити задовољавајуће постигнут у државама чланицама због транзиционих аспеката и опште потребе у оквиру Заједнице да координира услове приступа, размене и дељења просторних информација, те се из тог разлога може боље постићи на нивоу Заједнице, сама Заједница може применити мере, у складу са принципима следбеника наведеним у члану 5 Споразума. У складу са принципом пропорционалности, како је наведено у овом члану, ова Директива не иде даље од онога што је неопходно за постизање циља,

УСВАЈА СЕ ДИРЕКТИВА:

ПОГЛАВЉЕ I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

1. Сврха ове Директиве је постављање основних правила усмерених ка успостављању Инфраструктуре просторних информација у Европској заједници (у даљем тексту: INSPIRE) за потребе еколошких политика Заједнице и потребе политика и активности које могу имати утицај на животну средину.

2. INSPIRE ће се развијати на основу инфраструктура просторних информација које су државе чланице већ успоставиле и воде.

Члан 2

1. Ова Директива није преседан за Директиве 2003/4/ЕС и 2003/98/ЕС.

2. Ова Директива не утиче на постојање власништва над правима интелектуалне својине јавних институција.

Члан 3

У смислу ове Директиве, примењиваће се следеће дефиниције:

1. „инфраструктура за просторне информације“ подразумева метаподатке, сетове просторних података и сервисе просторних података; мрежне сервисе и технологије, споразуме о дељењу, приступу и употреби; и механизме координације и надзора, процесе и процедуре,

⁽¹⁾ ОЈ L 204, 21.7.1998., стр. 37, Директива последњи пут измењена Актом о приступу из 2003.

⁽²⁾ ОЈ L 120, 11.5.1990., стр. 1, Директива последњи пут измењена Регулаторном (ЕС) Бр. 1641/2003 Европског парламента и Савета (ОЈ L 245, 29.09.2003., стр. 1).

⁽³⁾ ОЈ C 321, 31.12.2003., стр. 1

⁽⁴⁾ ОЈ L 184, 17.7.1999., стр. 23, Одлука последњи пут измењена Одлуком 2006/512/ЕС (ОЈ L 200, 22.7.2006., стр. 11)

успостављене, вођене или стављене на располагање у складу са овом Директивом.

2. „просторни подаци“ су сви они подаци који имају директну или индиректну везу са специфичном локацијом или географским подручјем.
3. „сет просторних података“ подразумева колекцију просторних података који су међусобно повезани.
4. „сервиси просторних података“ означавају операције које се могу обавити позивањем рачунарске апликације над просторним подацима који су садржани у сетовима просторних података или на повезаним метаподацима.
5. „просторни објекат“ је апстрактна представа стварног феномена, а у вези са конкретном локацијом или географским подручјем.
6. „метаподаци“ подразумевају информације које описују сетове просторних података и сервисе просторних података омогућавају њихово проналажење, пописивање и употребу.
7. „интероперабилност“ подразумева могућност комбиновања сетова просторних података и интеракцију сервиса, без мануелне интервенције, на тај начин да резултат буде кохерентан и да се повећава додата вредност сетова и сервиса података.
8. „INSPIRE геопортал“ је интернет сајт или еквивалентан портал који омогућава приступ сервисима наведеним у члану 11(1);
9. Јавна институција“ подразумева:
 - (а) сваку владину или другу јавну администрацију, укључујући и јавна саветодавна тела на националном, регионалном или локалном нивоу;
 - (б) свако правно или физичко лице које врши јавне административне функције према националном закону, укључујући и посебне дужности, активности или сервисе у вези са животном средином; и
 - (в) свако правно или физичко лице које има јавне одговорности или функције или које пружа јавности услуге које се односе на животну средину под контролом тела или лица која потпадају под (а) или (б).

Државе чланице могу одлучити да тела или институције које делују у правосудном или законодавном својству не буду посматрана као јавне институције у смислу ове Директиве;
10. „Трећа лица“ подразумевају правна или физичка лица која не потпадају под јавне институције.

Члан 4

1. Ова директива се односи на сетове просторних података који испуњавају следеће услове:
 - (а) односе се на области на којима држава чланица има или спроводи своју јурисдикцију,
 - (б) у електронском су формату,
 - (в) у поседу су или се одржавају у име следећих:
 - (i) јавне институције, ако су израђене или добијене од стране те институције, или ако их та институција води и ажурира и потпада под њене јавне послове,
 - (ii) треће стране којој је мрежа стављена на располагање у складу са чланом 12,
 - (г) односе се на једну или више тема наведених у Анексима I, II или III.
2. У случају постојања више идентичних копија истог сета просторних података које држе или поседују различите јавне институције, ова Директива ће се односити само на референтну верзију из које су добијене различите копије.
3. Ова Директива такође покрива сервисе просторних података који се односе на податке садржане у сетовима просторних података, наведене у ставу 1.
4. Ова директива не захтева прикупљање нових просторних података.
5. У случају да сетови просторних података који потпадају под услове наведене у ставу 1(в) а над којима треће лице држи право интелектуалне својине, јавна институција може предузети мере искључиво уз сагласност наведеног трећег лица.
6. У смислу одступања од става 1, Директива ће обухватати просторне податке које држи јавна институција која ради на најнижем нивоу управе у држави чланица искључиво ако држава чланица има законе или прописе који захтевају прикупљање и дистрибуцију оваквих података.
7. Опис постојећих тема података наведен у Анексима I, II и III се може прилагодити у складу са регулаторном процедуром уз разматрање наведено у члану 22(3), да би се узеле у обзир растуће потребе за просторним подацима који подржавају политике Заједнице од утицаја на животну средину.

ПОГЛАВЉЕ II

МЕТАПОДАЦИ

Члан 5

1. Државе чланице ће осигурати да се метаподаци креирају за сетове и сервисе просторних података у складу са темама

наведеним у Анексима I, II и III и да се ти метаподаци одржавају ажурним.

2. Метаподаци морају садржати информације о следећем:

- (а) усклађеношћу сетова просторних података са правилима имплементације наведених у члану 7(1),
- (б) условима који се односе на приступ и коришћење сетова и сервиса просторних података и, по потреби, одговарајућим накнадама,
- (в) квалитету и валидности сетова просторних података,
- (г) јавним институцијама које су одговорне за успостављање, вођење, одржавање и дистрибуцију сетова и сервиса просторних података,
- (д) ограничењима јавног приступа и разлозима за таква ограничења, у складу са чланом 13.

3. Држава чланица је у обавези да предузме неопходне мере да обезбеди потпуност и квалитет метаподатака довољан да задовољи сврху наведену у члану 3 тачка б.

4. Правила примене овог члана морају бити усвојена до 15. маја 2008. године, у складу са регулаторном процедуром наведеном у члану 22(2). Ова правила морају узети у обзир релевантне постојеће међународне стандарде и корисничке захтеве, нарочито у смислу валидације метаподатака.

Члан 6

Државе чланице су у обавези да креирају метаподатке наведене у члану 5 у следећим роковима:

- (а) најкасније две године по усвајању правила имплементације у складу са чланом 5(4) за сетове просторних података који одговарају темама наведеним у Анексима I и II,
- (б) најкасније пет година по усвајању правила имплементације у складу са чланом 5(4) за сетове просторних података који одговарају темама наведеним у Анексу III.

ПОГЛАВЉЕ III

ИНТЕРОПЕРАБИЛНОСТ СЕТОВА И СЕРВИСА ПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА

Члан 7

1. Правила имплементације која дефинишу техничке поставке за интероперабилност и, где је могуће, хармонизацију сетова и сервиса просторних података, намењени измени не-есенцијалних елемената ове Директиве њеном

допуном, биће усвојена у складу са регулаторним поступком са разматрањем наведеним у члану 22(3). Релевантни кориснички захтеви, постојеће иницијативе и међународни стандарди за хармонизацију сетова просторних података, као и разматрања изводљивости и кост-бенефит ће бити узети у обзир при изради правила имплементације. Ако су организације основане по међународном закону усвојиле релевантне стандарде који обезбеђују интероперабилност или хармонизацију сетова и сервиса просторних података, ти стандарди ће се интегрисати, а постојећа техничка средства ће се, ако је могуће, усмерити на примену правила наведених у овом ставу.

2. Као основу за развој правила имплементације наведених у ставу 1, Комисија ће спровести анализе у циљу осигуравања да су правила изводљива и пропорционална у смислу њихових вероватних трошкова и користи и резултате таквих анализа ће заједнички користити са комитетом наведеним у члану 22(1). Државе чланице ће, на захтев, Комисији пружити неопходне информације за спровођење оваквих анализа.

3. Државе чланице ће обезбедити да сви новоприкупљени и екстензивно реструктурирани сетови просторних података и одговарајући сервис просторних података буду на располагању у складу са правилима имплементације наведеним у ставу 1 у року од две године од њиховог усвајања, а да остали сетови и сервис просторних података који су и даље у употреби буду на располагању у складу са правилима имплементације у року од седам година од њиховог усвајања. Сетови просторних података морају бити на располагању у складу са правилима имплементације, било адаптацијом постојећих сетова података или трансформацијом сервиса наведених у члану 11(1) тачка (г).

4. Правила имплементације наведена у ставу 1 ће обухватати дефиницију и класификацију просторних објеката од значаја за сетове просторних података који се односе на теме наведене у Анексима I, II или III и начин на који ће се ови просторни подаци гео-референцирати.

5. Представници држава чланица на националном, регионалном и локалном нивоу, као и сва друга физичка и правна лица са интересом у просторним подацима, а по значају њихове улоге у инфраструктури за просторне информације укључујући кориснике, произвођаче, понуђаче услуга додате вредности или свако координационо тело ће добити могућност да учествује у припремним дискусијама о садржају правила имплементације наведених у ставу 1, а пре разматрања од стране Комитета наведеног у члану 22(1).

Члан 8

1. У случају сетова просторних података који одговарају једној или више тема наведених у Анексу I или II, правила имплементације наведена у члану 7(1) треба да испуне услове наведене у ставовима 2, 3 и 4 овог члана.

2. Правила имплементације треба да обухватају следеће аспекте просторних података:

- (а) заједнички оквир за једнозначну идентификацију просторних објеката, на који се идентификатори у националним системима могу мапирати, за потребе осигуравања интероперабилности међу овим системима,
- (б) однос између просторних објеката,
- (в) кључни атрибути и одговарајући вишејезични тезаурус који је најчешће неопходан за политике које могу имати утицаја на животну средину,
- (г) информације о временској димензији података,
- (д) ажурирање података.

3. Правила имплементације ће бити тако одређена да осигурају конзистентност међу елементима информација које се односе на исту локацију, или међу елементима информација који се односе на исти објекат представљен у различитим размерама.

4. Правила имплементације се морају тако израдити да обезбеде да информације добијене из различитих сетова просторних података буду упоредиве у смислу аспеката наведених у члану 7(4) и у смислу овог члана.

Члан 9

Правила имплементације наведена у члану 7(1) морају бити усвојена по следећим роковима:

- (а) најкасније до 15. маја 2009. године за сетове просторних података чије теме одговарају темама наведеним у Анексу I,
- (б) најкасније до 15. маја 2012. године за сетове просторних података чије теме одговарају темама наведеним у Анексима II или III.

Члан 10

1. Државе чланице ће осигурати да све информације, укључујући податке, кодове и техничке класификације, неопходне за усклађивање са правилима имплементације наведеним у члану 7(1) буду на располагању јавним институцијама или трећим лицима у складу са условима који не ограничавају њихову употребу за ове сврхе.

2. Да би се обезбедило да геопросторни подаци који се односе на географски елемент, чија локација сече границе између две или више

држава чланица, буду кохерентни, државе чланице ће, где је то могуће, заједнички одлучити о приказу и положају оваквих заједнички елемената.

ПОГЛАВЉЕ IV

МРЕЖНИ СЕРВИСИ

Члан 11

1. Државе чланице су у обавези да успоставе и воде мрежу за следеће сервисе сетова и сервиса просторних података, за које су метаподаци креирани у складу са овом Директивом:

- (а) сервиси проналажења, који омогућавају претрагу за сетовима и сервисима просторних података на основу садржаја одговарајућих метаподатака и приказивање садржаја метаподатака,
- (б) сервиси прегледа, који као минимум омогућавају приказ, навигацију, зумирање, померање или преклапање сетова просторних података који се могу гледати и приказ информација легенде и релевантног садржаја метаподатака,
- (в) сервиси преузимања, који омогућавају преузимање копија сетова просторних података или делова ових сетова и, где је изводљиво, директан приступ преузетом,
- (г) сервиси трансформације, који омогућавају трансформацију сетова просторних података, имајући у виду постизање интероперабилности,
- (д) сервиси који омогућавају позивање сервиса просторних података.

Ови сервиси треба да узимају у обзир релевантне корисничке захтеве и морају бити лаки за употребу, на располагању јавности и са могућношћу приступа преко Интернета или било ког другог прикладног средства телекомуникације.

2. За потребе сервиса наведених у ставу 1 тачке (а), потребно је имплементирати као минимум следеће критеријуме за претрагу:

- (а) кључне речи,
- (б) класификација просторних података и сервиса,
- (в) квалитет и валидност сетова просторних података,
- (г) степен усклађености са правилима имплементације наведеним у члану 7(1),
- (д) географска локација,
- (е) услови који се односе на приступ и коришћење сетова и сервиса просторних података,

(ж) јавне институције одговорне за успостављање, управљање, одржавање и дистрибуцију сетова и сервиса просторних података.

3. Сервиси трансформације наведени у ставу 1. тачки (г) ће се комбиновати са другим сервисима наведеним у истом ставу на тај начин да се омогући рад свих тих сервиса у складу са правилима имплементације наведеним у члану 7(1).

Члан 12

Државе чланице ће обезбедити да јавне институције добију техничке могућности да своје сетове и сервисе просторних података повежу на мрежу описану у члану 11(1). Овај сервис ће се такође обезбедити по захтеву трећим странама чији су сетови и сервиси просторних података у складу са правилима имплементације који наводе обавезе нарочито у вези са метаподацима, мрежним сервисима и интероперабилношћу.

Члан 13

1. Насупрот одредбама члана 11(1), државе чланице могу ограничити јавни приступ сетовима и сервисима просторних података путем сервиса наведених у ставу 11(1) тачка (а) у ситуацијама у којима би такав приступ негативно утицао на међународне односе, јавну безбедност или националну одбрану.

Насупрот одредбама члана 11(1), државе чланице могу ограничити јавни приступ сетовима и сервисима просторних података преко сервиса наведених у члану 11(1) у тачкама (б) до (д), или сервисима електронске трговине наведеним у члану 14(3), где би такав приступ могао имати негативан утицај на следеће:

- (а) поверљивост рада јавних институција, у случајевима када је таква поверљивост прописана законом,
- (б) међународне односе, јавну безбедност или националну одбрану,
- (в) токове суђења, могућност сваког лица да добије фер суђење или могућност јавне институције да спроведе истрагу кривичног или дисциплинског типа,
- (г) поверљивост комерцијалних и индустријских информација, где је таква поверљивост прописана националним или законима Заједнице за заштиту легитимног економског интереса, као и јавног интереса за одржавање статистичке поверљивости и пореске тајности,
- (д) права интелектуалне својине,
- (е) поверљивост личних података и/или досијеа који се односе на физичко лице ако то лице није дало пристанак за откривање информација јавности, а где је таква

поверљивост прописана националним или законима Заједнице,

(ж) интереса или заштите сваког лица које је на добровољној основи пружио тражене информације, а да при том није нити може бити под законском обавезом за такво чињење, осим ако је предметно лице дало пристанак за објављивање таквих информација,

(з) заштита животне средине на коју се информације односе, као што су локације ретких врста.

2. Основе за процес ограничавања, како је наведено у ставу 2, ће се примењивати рестриктивно, узимајући у обзир конкретан случај јавног интереса који се задовољава омогућавањем овог приступа. У сваком конкретном случају, јавни интерес који се задовољава објављивањем ће бити процењен у односу на интерес који се задовољава ограничавањем или условљавањем приступа. Државе чланице не могу, у смислу става 1 тачака (а), (г), (е), (ж) и (з) ограничити приступ информацијама о емисији загађивача у животnoj средини.

3. У овом оквиру, а за потребе примене става 1 тачке (е), државе чланице морају осигурати да се захтеви Директиве 95/46/ЕС испоштују.

Члан 14

1. Државе чланице морају осигурати да сервис наведени у члану 11(1) у тачкама (а) и (б) буду на располагању јавности бесплатно.

2. Насупрот одредбама става 1, државе чланице могу одобрити јавној институцији која обезбеђује сервисе наведене у члану 11(1) тачки (б) да врши наплате где ће наплаћене накнаде осигурати одржавање сетова просторних података и одговарајућих сервиса података, нарочито у случајевима који обухватају велике обиме података који се често ажурирају.

3. Подаци стављени на располагање преко сервиса прегледа наведени у члану 11(1) тачки (б) могу бити у облику који спречава њихово поновно коришћење у комерцијалне сврхе.

4. Ако јавне институције наплаћују накнаде за услуге наведена у члану 11(1) у тачкама (б), (в) и (д), државе чланице ће обезбедити постојање сервиса електронског плаћања. Такви сервиси ће бити покривени забраном приступа пре плаћања, клик-лиценцама или, где је потребно, лиценцама.

Члан 15

1. Комисија ће успоставити и водити INSPIRE геопортал на нивоу Заједнице.

2. Државе чланице ће омогућити приступ сервисима наведеним у члану 11(1) преко INSPIRE

геопортала наведеног у ставу 1. државе чланице такође могу обезбедити приступ овим сервисима преко сопствених приступних тачака.

Члан 16

Правила имплементације намењена измени не-есенцијалних елемената овог Поглавља њиховом допуном ће бити усвојена у складу са законодавном процедуром уз анализу наведену у члану 22(3) и нарочито ће наводити следеће:

- (а) техничке спецификације за сервисе наведене у члановима 11 и 12 и минимални критеријум учинка за те сервисе, узимајући у обзир постојеће захтеве за извештавање и препоруке усвојене у оквиру еколошке законске регулативе Заједнице, постојећих сервиса електронске трговине и технолошки напредак,
- (б) обавезе наведене у члану 12.

ПОГЛАВЉЕ V ДЕЉЕЊЕ ПОДАТАКА

Члан 17

1. Свака држава чланица мора усвојити мере за дељење сетова и сервиса просторних података међу њеним јавним институцијама наведеним у члану 3 у тачкама 9(а) и (б). Ове мере ће омогућити овим јавним институцијама да добију приступ сетовима и сервисима просторних података и да врше размену и користе ове сетове и сервисе, а за потребе јавних задужења која могу имати утицаја на животну средину.
2. Мере наведене у ставу 1 елиминишу сва ограничења која могу створити практичне препреке, а настају на тачки коришћења, за дељење сетова и сервиса просторних података.
3. Државе чланице могу јавним институцијама које пружају сетове и сервисе јавних података омогућити да лиценцирају и/или захтевају плаћање од јавних институција или институција и тела Заједнице која користе ове сетове и сервисе просторних података. Све ове накнаде и лиценце морају бити у потпуности усклађене са општим циљем омогућавања дељења сетова и сервиса просторних података међу јавним институцијама. Ако се накнаде наплаћују, морају се држати у најмањем могућем износу који обезбеђује неопходан квалитет и доступност сетова и сервиса просторних података заједно са одговарајућим повраћајем на инвестиције, имајући у виду захтеве самофинансирања јавних институција које пружају сетове и сервисе просторних података, ако је то случај. Сетови и сервиси просторних података које државе чланице пружају институцијама и телима Заједнице у циљу испуњења својих обавеза за извештавање по законској регулативи Заједнице, а

у вези са животном средином не могу бити предмет наплата накнаде.

4. Аранжмани за дељење сетова и сервиса просторних података описани у ставовима 1, 2 и 3 ће бити на располагању јавним институцијама наведеним у члану 3 у тачки 9(а) и (б) других држава чланица и институцијама и телима Заједнице за потребе извршења јавних дужности које могу имати утицај на животну средину.

5. Аранжмани за дељење сетова и сервиса просторних података описани у ставовима 1, 2 и 3 ће бити отворени, на реципрочним и еквивалентним основама, за тела успостављена међународних споразума чије су Заједница и државе чланице потписнице, за потребе послова који могу имати утицај на животну средину.

6. Ако се аранжмани за дељење сетова и сервиса просторних података описани у ставовима 1, 2 и 3 стављају на располагање у складу са ставовима 4 и 5, ови аранжмани могу бити праћени захтевима у складу са националним законом који условљава њихову употребу.

7. Изузетно од овог члана, државе чланице могу ограничити дељење ако би оно угрозило ток правде, јавну безбедност, националну одбрану или међународне односе.

8. Државе чланице су у обавези да институцијама и телима Заједнице обезбеде приступ сетовима и сервисима просторних података у складу са хармонизованим условима. Правила имплементације која усмеравају ове услове, намењена да измене не-есенцијалне елементе ове Директиве њиховом допуном, ће бити усвојена у складу са регулаторном процедуром уз разматрање наведено у члану 22(3). Ова правила имплементације морају у потпуности поштовати принципе наведене у ставовима 1 до 3.

ПОГЛАВЉЕ VI КООРДИНАЦИЈА И ДОДАТНЕ МЕРЕ

Члан 18

Државе чланице ће обезбедити да одговарајуће структуре и механизми буду примењени за координацију, широм различитих нивоа управе, доприноса свих који имају интерес у инфраструктурама просторних информација.

Ове структуре ће координирати доприносе, између осталог, корисника, произвођача, пружалаца услуга са додатом вредношћу и координационих тела, а који се односе на идентификацију релевантних сетова података, корисничких потреба, обезбеђивање информација о постојећим праксама и пружање повратних информација о имплементацији ове Директиве.

Члан 19

1. Комисија ће бити одговорна за координацију INSPIRE-а на нивоу заједнице и за те потребе ће имати подршку релевантних организација, а нарочито Европске агенције за животну средину.

2. Свака држава чланица ће одредити контакт-тачку, најчешће јавну институцију, као одговорну за контакте са Комисијом у вези са овом Директивом. Ова контакт-тачка ће имати подршку координационе структуре, имајући у виду дистрибуцију овлашћења и одговорности у оквиру државе чланице.

Члан 20

Правила имплементације наведена у овој Директиви ће узимати у обзир стандарде које су развила Европска тела за стандардизацију, а у складу са процедуром наведеном у Директиви 98/34/ЕС као и међународне стандарде.

ПОГЛАВЉЕ VII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21

1. Државе чланице ће пратити имплементацију и примену својих инфраструктура за просторне информације. Оне ће резултате овог праћења ставити на располагање Комисији и јавности у трајном смислу.

2. Најкасније до 15. маја 2010. године државе чланице морају послати Комисији извештај који садржи сумарне описе следећег:

(а) како се добављачи и корисници сетова и сервиса просторних података у јавном сектору и посредна тела координирају, однос са трећим странама и обезбеђење квалитета,

(б) допринос јавних институција и трећих страна функционисању и координацији инфраструктуре за просторне информације,

(в) информације о коришћењу инфраструктуре за просторне информације,

(г) споразуме и дељење података између јавних институција,

(д) трошкови и користи имплементације ове директиве.

3. На сваке три године, а са почетком најкасније 15. маја 2013. године, државе чланице ће Комисији слати извештај који даје ажуриране информације у вези са ставкама наведеним у ставу 2.

4. Детаљна правила имплементације овог члана ће бити усвојена у складу са регулаторном процедуром наведеном у члану 22(2).

Члан 22

1. Комисија ће имати помоћ Комитета.

2. При позивању на овај члан, примењиваће се чланови 5 и 7 Одлуке 1999/468/ЕС, имајући у виду одредбе члана 8 претходне одлуке.

Период наведен у члану 5(6) Одлуке 1999/468/ЕС се поставља на три месеца.

3. При позивању на овај члан, примењиваће члан 5а(1) до (4) и члан 7 Одлуке 1999/468/ЕС, имајући у виду одредбе члана 8 претходне Одлуке.

Члан 23

Од 15. маја 2014. године на сваких шест година, Комисија ће Европском парламенту и Савету представити извештај о имплементацији ове директиве који ће се заснивати, између осталог, на извештајима држава чланица у складу са чланом 21 (2) и (3).

По потреби, извештај ће пратити препоруке за акције на нивоу Заједнице.

Члан 24

1. Државе чланице ће донети законе, прописе и управне одредбе неопходне за усклађивање са овом директивом најкасније до 15. маја 2009. године.

Када државе чланице усвоје ове мере, оне ће садржати позивање на ову Директиву или ће их пратити те референце при њиховом званичном објављивању. Методе за ове референце ће дефинисати саме државе чланице.

2. Државе чланице ће Комисији проследити текстове оснивних одредби националног закона које ће усвојити у области коју покрива ова Директива.

Члан 25

Ова Директива ступа на снагу двадесетог дана од објављивања у Службеном гласнику Европске уније.

Члан 26

Ова Директива се односи на државе чланице.

У Стразбуру, 14. март 2007. године

За Европски парламент

За Савет

Председник

Председник

H.-G. PÖTTERING

G. GLOSER

АНЕКС I

ТЕМЕ ПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА НАВЕДЕНЕ У ЧЛАНОВИМА 6(A), 8(1) И 9(A)

1. Координатни референтни системи

Системи за јединствено референцирање просторних информација у простору као скуп координата (x, y, z) и/или путем ширине, дужине и висине, а на основу хоризонталног и вертикалног геодетског датума.

2. Системи мрежа

Хармонизована више-резулцијска мрежа са заједничком полазном тачком и стандардизованим положајем и величином сегмената мреже.

3. Географски називи

Називи подручја, региона, локалитета, градова, предграђа, места или насеља или било ког географског или топографског облика од јавног или историјског значаја.

4. Административне јединице

Јединице администрације, подела подручја на којима државе чланице имају и/или спроводе своју јурисдикцију за локалну, регионалну и националну управу; подељене административним границама.

5. Адресе

Локације непокретности на основу адресних идентификатора, најчешће по називу улице, кућном броју и поштанском броју.

6. Катастарске парцеле

Површине дефинисане катастарским регистрима или другим сличним регистрима.

7. Саобраћајне мреже

Мреже путног, железничког и воденог саобраћаја и сродна инфраструктура. Обухвата и везе између различитих мрежа. Такође садржи и транс-Европску саобраћајну мрежу дефинисану Одлуком бр. 1692/96/ЕС Европског парламента и Савета од 23. јула 1996. године о Смерницама Заједнице за развој транс-Европске саобраћајне мреже⁽¹⁾ и будуће ревизије ове Одлуке.

8. Хидрографија

Хидрографски елементи, који обухватају морска подручја и све остале водене масе и елементе са њима у вези, укључујући и речна корита и обале. По потреби, према дефиницији коју даје Директива 2000/60/ЕС Европског парламента и Савета од 23. октобра 2000. године, успостављање оквира за акцију Заједнице у области водопривредне политике ⁽²⁾ и у облику мрежа.

9. Заштићене локације

Подручја одређена или под управом у оквиру регулативе на међународном нивоу, нивоу Заједнице или нивоу држава чланица са циљем остваривања конкретних циљева очувања.

⁽¹⁾ ОЈ L 228, 9.9.1996., стр. 1, Одлука последњи пут измењена прописом Савета (ЕС) бр. 1791/2006 (ОЈ L 363, 20.12.2006., стр. 1)

⁽²⁾ ОЈ L 327, 22.12.2000., стр. 1. Директива последњи пут измењена Одлуком Бр. 2455/2001/ЕС (ОЈ L 331, 15.12.2001., стр. 1)

АНЕКС II

ТЕМЕ ПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА НАВЕДЕНЕ У ЧЛАНОВИМА 6(А), 8(1) И 9(Б)

1. Нагиб

Дигитални модели нагиба за земљиште, ледена пространства и површину океана. Обухвата нагиб терена, батимертију и линију обале.

2. Покривеност тла

Физички и биолошки покривач земљине површине укључујући и вештачке површине, пољопривредне површине, (полу)природне површине, мочварна подручја и водене масе.

3. Орто-снимци

Геореференцирани снимци површине земље, било из сателита или авионским снимањем.

4. Геологија

Геолошка карактеризација према саставу и структури, укључујући и камену подлогу, подземне воде и геоморфологију.

—

АНЕКС III

ТЕМЕ ПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА НАВЕДЕНЕ У ЧЛАНОВИМА 6(Б) И 9(Б)

1. Статистичке јединице
Јединице за дистрибуцију или коришћење статистичких информација.
2. Објекти
Географске локације објеката.
3. Тло
Тло и земљиште под тлом окарактерисани према дубини, текстури, структури и садржају честица и органских материјала, каменитости, ерозије, по потреби средњег нагиба и предвиђеног капацитета складиштења вода.
4. Коришћење земљишта
Територија окарактерисана према текућој и будућој планираној функционалној димензији и социо-економској сврси (нпр. стамбена, индустријска, комерцијална, пољопривредна, шумска, за разоноду).
5. Здравље и сигурност људи
Географска дистрибуција доминантности патологије (алергије, канцер, респираторна обољења, итд.) који индикују ефекте по здравље (биомаркери, пад плодности, епидемиологија) или добробит људи (замор, стрес, итд.) са директном (загађење ваздуха, хемикалије, смањење озонског омотача, итд.) или индиректном (храна, генетски модификовани организми, итд.) везом са квалитетом животне средине.
6. Водови и владине институције
Обухвата водове као што је канализација, управљање опремом, дистрибуција енергије и воде, административне и социјалне владине институције као што су јавне управе, локације цивилне заштите, школе и болнице.
7. Локације за праћење животне средине
Позиција и рад локација за праћење животне средине обухвата посматрање и мерење емисија, еколошких медија и осталих параметара екосистема (биодиверзитет, еколошки услови вегетације, итд.) за и у име јавних институција.
8. Производни и индустријски капацитети
Локације индустријске производње, укључујући и инсталације обухваћене Директивом Савета 96/61/ЕС од 24. септембра 1996. године која се односи на интегрисану превенцију и контролу загађивања ⁽¹⁾ и постројења за пречишћавање воде, рударство и складиштење.
9. Пољопривредни и водопривредни капацитети
Пољопривредна опрема и производни капацитети (укључујући и системе наводњавања, стакленике и штале).
10. Дистрибуција популације – демографија
Географска дистрибуција људи, укључујући и карактеристике популације и нивое активности, агрегиране по мрежи, региону, административним јединицама или другим аналитичким јединицама.

⁽¹⁾ ОЈ L 257, 10.10.1996, стр. 26. Директива последњи пут измењена Регулацивом (ЕС) Бр. 166/2006 Европског Парламента и Савета (ОЈ L 33, 4.2.2006, стр. 1).

11. Зоне управљања/ограничења/регулисања и јединице извештавања

Зоне којима се управља, које се регулишу или користе за извештавање на међународном, европском, националном, регионалном или локалном нивоу. Обухвата депоније, ограничена подручја око извора пијаће воде, зоне осетљиве на нитрате, регулисане поморске и речне путне правце, зоне депонија, зоне ограничења буке, подручја са дозвољеним ископавањем, области речних токова, релевантне јединице извештавања и подручја управљања приобалном зоном.

12. Зоне природног ризика

Опасна подручја окарактерисана као таква према природним хазардима (сви атмосферски, хидролошки, сеизмолошки, вулкански и пламени феномени који, услед своје локације, озбиљности и учесталости имају потенцијал озбиљног утицаја на друштво), на пример поплаве, клизишта и усеци, лавине, шумски пожари, земљотреси, ерупције вулкана.

13. Атмосферски услови

Физички услови у атмосфери. Обухватају просторне податке на основу мерења, модела или њихове комбинације, са локацијама мерења.

14. Метеоролошке географске карактеристике

Временски услови и њихова мерења; падавине, температура, влажност ваздуха, брзина и правац ветра.

15. Океанографске географске карактеристике

Физички услови океана (струје, салинитет, висина таласа, итд.).

16. Морски региони

Физички услови мора и сланих водених маса подељених на регионе и под-регионе са заједничким карактеристикама.

17. Био-географски региони

Подручја са релативно хомогеним еколошким условима и са заједничким карактеристикама.

18. Станишта и биотопи

Географска подручја окарактерисана специфичним еколошким условима, процесима, структуром и функцијама (подршке живота) која физички подржавају организме који на њима живе. Обухвата сувоземне и водене површине које се деле према географским, абиотичким и биотичким карактеристикама, по томе да ли су у потпуности природна или полу-природна.

19. Дистрибуција врста

Географска дистрибуција појављивања животињских и биљних врста агрегирана по мрежи, региону, административној јединици или другој аналитичкој јединици.

20. Енергетски извори

Енергетски извори који обухватају хидрокарбоне, водену енергију, био-енергију, соларну енергију, енергију ветра, итд., по потреби заједно са информацијама о дубини/висини и количини извора.

21. Извори минерала

Извори минерала укључујући руде метала, индустријске минерале, итд., по потреби заједно са информацијама о дубини/висини и количини извора.

—